

زانبارى بۇ نەخۇشان < ۱۸ سال يان سەرپەرشت دەر باره تۆماری شىرپەنجهى مندالى سويدى

چاودىر دهرى ئىتو

يەكەككە لە ئىم شەش ناومەندى ئۆنكۆلەجى مندالانىمە لە سويد كە لىكۆلىنمە و دەرمانكردنى نەخۇشىگەلى خوين و لوو دەكات لای مندال و لاوان. جگە لە چاودىرى نەخۇش و دەرمان لە يەكەكە ھەروەھا كارى زورى تويزيىن و پيشكەوتن دەكرىت. بەشى سەرەكى پيشكەوتنەكان لە بەشى چاودىرى نەخۇش بەدەست ھىراون لە رىگای كارى وەھا. بەھوى ئىمەكى نەخۇشىگەلى خوين و لوو ناناسايىن لای مندال ئىوانە زۆربەى كات بە شىومەكى ھاوشىوھى چارە دەكرىن. ئىمە بە مانای ئىمەكى نەخۇشەكان بە پىي بەرنامەكى چارەكردنى ھاوشى يان كۆنوسى چارەكردنى ھاوشى چارە دەكرىن. بۇ ھەلسەنگەندى ئىم كۆنوسانە زانبارى دەر باره نەخۇشى مندالەكە و دەرمانكردنەكە لە تۆمارمەك تۆمار دەكرىت.

بۇ پيشخستن و دلنباي كرددنى چۆنیەتى بەشى نەخۇشانە چاودىر دهرمەكەت

دەمەويت زانبارى دەر باره ئىتو راپورت بكات بۇ تۆماری چۆنیەتى نەمەھى - تۆماری شىرپەنجهى مندالى سويدى. دەستگای بەرپرسى ناومەندى زانبارى كەسى نەخۇشانە زانكۆى كارولینسكایە كە بەرپرسىارمەكى سەرەكى دادى ھەمە بۇ زانبارمەكانى كەسى لە تۆماری شىرپەنجهى مندالى سويدى. چاودىر دهرمەكەت

دركنى زانبارى كایە تاكەلى دركۆ كەنە مو و درك تەرادە سنى زانبارمە رى شىتۆمە ھەن باكرپە جەھى مندالى سويدى. سەرپەمە مامە لە

نەتۆ كۆمەكى چاودىر مەكى باشتەر دەكەيت

بە تويزيىن، ھەلسەنگەندى بەر دەوام و پىداچونمەھى رەخنەگرانە لە دەرمانكردن ئىمە دەتوانىن درىژە بەدەين بە باشتەر كرددنى ئىنجامى دەرمانكردنەكان و مەترسى كارتىكردنى لاومەكى كەم بەكەينمەھى. بۇ گەيشتن بە سەرئىنجامى دلنبايتر ئىمە پىويست دەكات ئىمەمەھى كۆ بەكەينمەھى لە لاين گروپى گەھرى نەخۇش، جاروبارى لە لاين چەندىن و لاتى جياواز، كە بە ھەمان شىوہ دەرمانكراون. ئىم كۆنوسى دەرمانكردنە كە ئىمە بەكارى دەھىيىن زۆربەى كات لە ھەمان كات لىتويزىنمەھى تويزيىنە. ئىمە بە مانای ئىمەھى كە ھەن ئىستا دەرمانكردنەكى تاقىكراو ھەمە، بەلام كە ناومەندىكى تويزيىن لە سويد يان لە دەر مەھى و لات بەرپرسىارى ھەول دانى باشتەر كرددنى دەرمانكردنەكە بە شىومەك بە ئىستو گرتوہ. لە ئىم ھالەتەنە دەرمانكردنەكە لە لاين ناومەندىكى لىتويزىنمەھى ديارى دەكرىت و ئىتو بىرپار دەدەيت ئىمەھى دەمەويت كە ئىتو يان مندالەكەت بەشدارى بەكەن لە لىتويزىنمەھى يان نە. ھەموو پروژمەك بە مەبەستى تىگەيشن و پيشگرتن بە پەيدا بوونى نەخۇشى و گرتەگەلە و يان پيشخستن دەرمانكردن. ھەموو پروژمەكى تويزيىن پىويستى بە پەسەند كرددنە لە لاين كۆمەتى تاقىكردنەھى رەموشت.

لە رىگای بەشدارى كرددن لە تۆماری شىرپەنجهى مندالى سويدى ئىتو يان مندالەكەت كۆمەكى باشتەر كرددنى چاودىرى دەكەن. بەشدارى كرددن لە تۆمارەكە دلخوازانىمە و كار ناكاتە سەر ئىم چاودىر مەھى كە ئىتو يان مندالەكەت و مەيدەگرن. زانبارمەكان بەكار دەھىيىن بۇ بەر اوورد كرددنى چاودىرى لە بەينى نەخۇشانە جياواز و چاودىر دەر لە سەرانسەرى و لات. ئىمە دواتر ئىنجامەكان بەكار دەھىيىن لە كارى باشتەر كرددنە. تۆماری چۆنیەتى كۆمەكى و دەدەست ھىنانى زانبارى نوئ دەكات دەر باره چۆنیەتى چارەسەر كرددنى نەخۇشىگەكانى خوين و لوو و تا زياتر بەشدارى بەكەن ئىمە ئىنجامەكان نامار دلنبايتر دەين.

زانبارمەكە كە تۆمار دەكرىن

بۇ پيشخستن و دلنباي كرددنى چۆنیەتى چاودىرى ئىمە دەمانەويت زانبارى دەر باره ژمارەكى كەسى ئىتو يان مندالەكەت، جنس، مېژوو، پىوھەندى چاودىرى، نەخۇشى، چارەكردن، ئىنجامى ئازمايش، لىكۆلىنمەھى ئىشە، تايىبەتمەندى نەخۇشىگە و دۆخى تەندروستى دواتر تۆمار بەكەين.

تۆماری چۆنیەتی تۆماری شیرپەنجەى مندالى سويدى

زانبارپەكان رەوانەى تۆماری شیرپەنجەى مندالى سويدى دەكرين و لەوانەى ناوندی لیتوئیزیەى دیکە، جاروبار لە دەرمووی ولات، كە زانبارپەكان شیکاریی دەكەن و بەکاریان دەهێنن بۆ کارلەسەرکردنی ئاماری. تەنیا زانبارپەكان کە پێویستەن بۆ کارلەسەرکردن رادەست دەكرين.

بۆ نموونە تەنها ژمارەى كەسى، تۆماری دامی تۆمارکردنی دانیشتوان و تۆماری زانباری تەندروستی بەكار دەهێنن بۆ ناساندنەى نەخۆشان لە نەخۆشخانەكانی سويدی. لە هەموو بەكار هێنانێکی دیکە ژمارەى كۆدى بەكار دەهێنن بۆ ناساندنەى بەردەوامیکردن زۆربەى كات لە ماوەیەکی زۆر دەبێت و لەبەر ئەوەى داخوای ئێمە ئەوەیە كە لە ئاییندەپیش هەروەها بتوانین زانباری بەهێنن لە یاداشنامەكان لە ئەو یەكانەى چاودێری كە بەرپرسی بەردەوامی كردن دەبن دواى یەكەى چاودێری مندال بۆ دلدناییكردنی چۆنیەتی و كۆكردنەوى ئاماری.

ئەجمامی شیکاریە ئاماریەكان بەكار دەهێنن بۆ لێكۆڵینەوى ئەجمامی دەمانکردنەكە و بۆ دۆزینەوى شێوەى تازه بۆ باشتەركردنی ئەو. ئەجمامی شیکاریەكان لەوانەى بۆ بەركێرنەوى لە گۆفاره زانستپەكان بۆ بەسوود گەشتنی مندال و لاوی زیاتر. ئەو ئەجمامانەى كە بۆ دەكرینەوى بە تەواوى ئەناسراون و نەخۆشی تایبەتی ناكاریت بناسریتەوه.

بناخەى یاسایی

هەموو ئەوانەى كە زانباری كەسى مامەلە دەكەن دەبێت پشتگیری یاساییان هەبێت. چاودێر دەركەت

و نەخۆشخانەى زانكۆى كارولینسكا بۆى هەیه زانباری كۆ بكتەوه و تۆماریان بكات لە تۆماری شیرپەنجەى مندالى سويدی لەبەر ئەوەى ئەو وەك زانبارپەكى پێویست لە بەرژمەندى گشتی لە كۆمەلگا دەبینرێت (وتاری ۶.۱ ئی). ئێمە هەروەها بۆمان هەیه زانباری دەربارەى تەندروستی لە تۆماركە مامەلە بەكەین بە هۆى ئەوەى كە ئەو پێویستە لەبەر هۆ كە پێوەندى هەیه بە دابین كردنی چاودێری تەندروستی و نەخۆشی (وتاری ۹.۲ هۆ). رازی پەنھانیی نەدركانی بە یاساداریكراو هەم كارمەندەكانی ئێمە و هەم كارمەندەكان لە نەخۆشخانەى زانكۆى كارولینسكا دەكریتەوه (وتاری ۹.۳). بە پێى بریاری پاراستنی زانباری ئەو هەروەها دەبێت پشتگیری یاسایی هەبێت لە یاسایی سويد لە كاتێك مامەلەى زانباری كەسى دەكریت لە تۆماری چۆنیەتی. رێساگەلى وەها هەیه لە بەندى ۷، یاسای زانباری نەخۆش (۳۵۵: ۲۰۰۸).

زانبارپەكان ئەتۆ بەم شێوە مامەلە دەكرين

زانبارپەكان دەربارەى ئەتۆ یان مندالەكەت لە یاداشتنامەى نەخۆش كۆ دەكریتەوه، لە لایەن ئەتۆ یان مندالەكەت و لە لایەن

، زانبارپەكانی ئەتۆ یان مندالەكەت تەنیا دەكریت بەكارى بەهێنن بۆ پێشخستن و دلدناییكردنی چۆنیەتی چاودێری، وپێشخستنی ئامار و هەروەها بۆ توێژیین لە نێو چاودێری تەندروستی و نەخۆش. زانبارپەكان هەروەها دەكریت، دواى تاقى كردنەوى پەنھانیی پارێزى، رادەستى كەسێك بەكرین كە زانبارپەكان بەكار دەهێنن بۆ یەكێك لەم ئامانجانە. ئەگەر رادەست كردنی زانبارپەك رێپێدراو بێت لە لایەن تۆماری شیرپەنجەى مندالى سويدی ئەو ئەو دەكریت بە شێوەى ئەلەكترونیكى بەكریت.

پەنھانیی پارێزى

زانبارپەكانی ئەتۆ یان مندالەكەت لە تۆماری چۆنیەتی پارێزراون بە پەنھانیی پارێزى چاودێری تەندروستی و نەخۆشی لە یاسای ئاشكراكاریی و پەنھانیی پارێزى (۴۰۰: ۲۰۰۹). ئەو بە رێسای سەرەكیانە بە مانای ئەوەیە كە زانبارپەكان دەربارەى ئەتۆ یان مندالەكەت تەنیا دەكریت لە لایەن تۆماری شیرپەنجەى مندالى سويدی رادەست بەكریت ئەگەر ئەو رۆونه كە نە ئەتۆ و نە كەسێكى نێزیكى ئەتۆ زیانێك پێدەگات.

دنیای

تۆماری چۆنیەتی تۆماری شىرپەنجهى مندالى سويدى

زانباريەكانى ئەتۆ يان مندالەكەت لە تۆماری شىرپەنجهى مندالى سويدى پارىزراون لەدژ كەسانى ناشايستە. مەرگەلى تاييەتى ھەن بۆ چارەگەلى دلنايى كە بۆ نمونە بە ماناي ئوموھە كە تەنھا كەسنىك كە پىويستى بە زانباريەكانى ئەتۆ يان مندالەكەتە بۆى ھەبە زانباريەكانى لەبەر دەست بىت، كە لىكۆلنەو كە ھىچ كەسنىكى ناشايستە زانباريەكانى لەبەر دەست نەبوو، كە زانباريەكانى ئەتۆ پارىزراون لە رىگاي كۆدكردن و ھەروەھا زانبارى چوونەژوور موھ بۆ دەسترسى زانباريەكان تەنبا دەكرىت بە شىوھىكى دلنيا بكرىت.

دەسترسى

وھك چاوھدیر دەرى راپۆرتكەر كارمەندى شايستە لای

دەسترسى راستەوخۆيان ھەبە بۆ ئەو زانباريەكانە كە راپۆرت كراون بۆ تۆماری شىرپەنجهى مندالى سويدى، بەلام ئەگەر ئەتۆ يان مندالەكەت شوورای ئوستانى مالىھەى دىكەتان ھەبە ئەو كەسانى بەرپرسى چاوھدیری لە شوورای ئوستانى مالى خۆت ھەروەھا دەسترسى راستەوخۆيان ھەبە و ھەروەھا ئەو كەسانەى كە بەرپرسى لىكۆلنەوھەى چۆنیەتى تۆماركەن. ھىچ رىكخراوھكى بنگەى تەندروستى دەركى دەسترسى راستەوخۆ نىھ بۆ ئەم زانباريەكانە. وھك بەرپرسى تۆماركە كارمەندى شايستە لای نەخۆشخانەى زانكۆى كارولینسكا ھەروەھا دەتوانن بەشداری زانبارى دەربارەى ئەتۆ يان مندالەكەت بن.

ماوھى ھەلگرتن و لابردن

زانباريەكانى ئەتۆ يان مندالەكەت لە تۆماری شىرپەنجهى مندالى سويدى دەكرىت لابرین دواى بریار لە لایەن دەستگای ئەرشیف لە شوورای ئوستانى خۆت. بەلام مەبەستىكى گرینگی تۆماری شىرپەنجهى مندالى سويدى وەدواكەوتنى كارتىكردنگەلى درىژخايانى نەخۆشى شىرپەنجهى مندال و چارەكردن دوواتر لە ژيانە، و ئەو بە ماناي ئوموھە كە زانبارى لە ماوھىكى زۆر درىژ دەبىت كۆ بكرىتەو. لەبەر ئەو ئاسايەن زانباريەكان پاشكەوت دەكرىن تا دوواتر بۆ بەكار ھىنانى مێژووى، نامارى يان زانستى.

مافەكانى ئەتۆ

- ئەتۆ مافى رەتكردنەوھى تۆماركردنى زانباريە كەسبەكانى خۆت و مندالەكەت ھەبە لای تۆماری شىرپەنجهى مندالى سويدى.
- ئەتۆ مافى ھەروەھا مافى ئەوت ھەبە كە ھەر كاتىك بىت داواى سەرىنەوھى زانبارى دەربارەى خۆت و مندالەكەتبەكەت لە تۆماركە.
- ئەتۆ مافى سەلماندنى ئەوت ھەبە كە ئەگەر زانبارى كەسى كە پىوھندىان بە خۆت يان مندالەكەت ھەبە لە لایەن نەخۆشخانەى زانكۆى كارولینسكا مامەلە دەكرىن و ئەگەر وەھا بىت بە خۆراى كۆپىھك وەرگرت لە زانباريەكانى كەسى. ئەتۆ ھەروەھا مافى ئەوت ھەبە كە زانباريەكانى كەسى بە شىوھى ئەلەكترۆنىكى وەرگرت.
- ئەتۆ مافى ئەوت ھەبە داواى راست كردنەوھى ھەلە بەكەت لە زانبارى كەسى دەربارەى خۆت يان مندالەكەت و تەكمیل كردنى زانبارى كەسى ناتەواو.
- ئەتۆ مافى داواى كردنى سنووردار كردنى مامەلە كردنى زانباريەكانى خۆت يان مندالەكەت ھەبە ئەگەر
 - ھەست بەوھ دەكەيت كە زانباريەكانى كەسى خۆت نادروستن و لە ماوھىھك كە دەرفەتى لىكۆلنەوھەى دروست بوونى زانباريەكانى كەسى دەدات بە نەخۆشخانەى زانكۆى كارولینسكا.
 - ھەست بەوھ دەكەيت كە مامەلەكردنەكە نایاسايانەى و دژايەتى سەرىنەوھى زانباريەكانى كەسى دەكەيت و لەباتى ئەوھ داواى سنووردار كردنى بەكار ھىنانى ئەو زانباريەكانە دەكەيت.
 - لە دۆخىك كە نەخۆشخانەى زانكۆى كارولینسكا ھىچ زياتر پىويستى بە زانباريەكانى كەسى نىھ بۆ ئەنجامەكانى چارەكردنەكە (سەر موھ ببىنە) بەلام ئەتۆ ھەست بەوھ دەكەيت كە ئەتۆ پىويستت بە ئەوانەىھە بۆ ديارىكردن، برەودار كردن و پاراستنى داواكارى ياساى.

تۆماری چۆنیەتی تۆماری شىرپەنجهى مندالى سويدى

- ئۆتۆ مافى وەرگرتتى زانىيارىت ھەيە دەربارەى ئەو ھە كە يەكەى چاومدىرى و لە كام كات دەستىرسى زانىيارىكەنى ئۆتۆ يان مندالەكەتى ھەبوو.
- ئۆتۆ يان مندالەكەت مافى خەرمەنتان ھەيە ئەگەر زانىيارىكەن مامەلە بىرین دژ بە بىرىرى پاراستنى زانىيارى يان ياساى زانىيارى نەخۆش.
- ئۆتۆ مافى شىكەيت ھەيە لای دەستگای چاومدىرى.

زانىيارىكەلى پىوھەندى

ئەگەر زانىيارى زىياترت دەوئىت دەربارەى تۆماری شىرپەنجهى مندالى سويدى، دەستىرسى زانىيارىكەنى خۆت يان مندالەكەت، داواى ھاست كەردنەو، سنووردەكەن، سىرپەنھە، يان دەتەوئىت زانىيارى وەرگرت دەربارەى ئەو دەستىرسى ھەبوو بۇ زانىيارىكەن ئەو دەتەوئىت پىوھەندى بىكەيت بە:

تۆماری چۆنیەتى نەتەوھى - تۆماری شىرپەنجهى مندالى سويدى، زانىستگای كارولينسكا، يەكەى ئۆزىرىنى شىرپەنجهى مندال،

شەقامى تۆمەبوودا قىگەن ۱۸ ئا، قاتى ۸، ۱۷۱۷۷ ستوكھۆلم (سۆلنا)

ژمارەى تەلەفون: +۴۶ ۵۲۴۸۲۳۶۵

پۆستى ئەلەكترونىكى: svenska-barncancerregistret@kbh.ki.se

ئەگەر دەتەوئىت پىوھەندى بە نوینەرى پاراستنى زانىيارى بىكەيت لای

يان لای نەخۆشخانەى زانکۆى كارولينسكا:

نوینەرى پاراستنى زانىيارى

نەخۆشخانەى زانکۆى كارولينسكا

۱۷۱۷۶ ستوكھۆلم

ژمارەى تەلەفون: ۰۸ - ۵۱۷۷۰۰ ۰۰ (پىوھەستگا)

پۆستى ئەلەكترونىكى: dataskyddsbud.karolinska@sl.se

ئۆتۆ ھەروھە دەتەوئىت زىياتر بخوئىتەو دەربارەى تۆماری چۆنیەتى لە مالىپرى www.kvalitetsregister.se

ئەگەر ھەست بەو دەكەيت كە زانىيارىكە ناتەواو يان ناروونە ئەو ئىمە نارەزوومەندىن كە ئۆتۆ لەگەل پزىشكى بەرپرس قسە بىكەيت. ئەو گرینگە كە پزىسار بىكەيت ئەگەر دەتەوئىت شتىك بزانیىت.

كۆپىيەك لەم زانىيارىيە ھادەستى نەخۆش يان سەرپەرشت دەكرىت.